

Csorba Győző

A SZÓ
ÜNNEPE

M A G V E T Ő

CSORBA GYÓZŐ

A SZÓ UNNEPE

1953. márc. 12-én

Pál Jánosnak

keret nélkül a csoborban

Pécs, 1953. márc. 12-én.

Csorba Győző

Feleségemnek

PB
4188

CSORBA GYÖZŐ

A SZÓ ÜNNEPE

Csorba Győző Megyei -Városi Könyvtár

B 0 0 0 0 0 8 4 8 0 7

MAGVETŐ KÖNYVKIADÓ
BUDAPEST 1959

43505

Felelős kiadó a Magvető Könyvkiadó igazgatója

Felelős szerkesztő: Csanádi Imre Műszaki vezető: Beck Péter

Műszaki szerkesztő: Sebastyén Lajos

A kötéstervező Gál Gyula munkája

Kiadványszám: 1463 Terjedelem: 6,2 [A/5] lv Példányszám: 1150

Ez a könyv az MSZ 3601-54. és 3602-50. A szabvány szerint készült

Pécsi Szikra Nyomda 5757 Felelős vezető: Melles Rezső

„Békesség a jóakarató embereknek!”

– hangzik kétezer éve.

„Háborúság a rosszakarató embereknek!”

– hangzik mondatlanul.

Sok a jóakarató ember,

kevés a rosszakarató,

s a háborúság

mégis a jóakarató

embert pusztítja, őrlő

kétezer éve,

s még több ideje már.

„Békesség a jóakarató embereknek!” –

De a békesség

nem szállongó galamb,

melyet ha hívsz, kezedre száll.

A békesség fénylő jutalom:

összehirapott foggal,

ököllel,

feszülő inakkal,

szájpadláshoz ragadó nyelvvel,

alázattal

kell küzdeni érte,

mint Jákob küzdött volt az Úrral.

Békességet akarsz?
Küzdj hát magad is érte!
Hogy a háborúság
forduljon a gazdái ellen,
forduljon táplálói ellen,
falja föl őket,
eméssze el őket,
s veszett ebként fusson ki a világból,
fusson ki az űrbe örökre!

S végre ne puskacső elé
szoptassa gyermekét az asszony,
ne tömegsírok árka felé
vezesse gyermekét a férfi.

A TÁJ ÉNEKEI

EGY MEGFAGYOTT KÖRTEFA-CSEMETÉRE

A füvek a föld alá bújtak, magukba bújtak társaid:
saját bajukkal veszkölődtek. S én meg néhány madár meg a
kóbor macskák hiába láttunk.

Talán csillagos éj volt, talán szikrázó egű hajnal,
mikor a hóhér fagy reádtört irgalmatlan késeivel.
Ott álltál reszketve előtte, egyedül, kétségbeesett
elszántsággal, s nem moccanhattál, élők legszánandóbbika,
akitől még a menekülés fegyvere is elvétellett. –
Így a hősök hősei szoktak találkozni a pusztulással,
ők nem szaladnak meg előle. De mert önként s bátran teszik,
tiszteletet érdemlenek s nem, mint te, a részvét kegyelmét.
Az ember szíve és szeme menthetetlen emberszabású:
melletted mentem el naponkint s nem vettem észre semmit.
Csak most, hogy a füvek kibújtak a föld alól, s a társaid
kibújtak magukból virággal s levéllel adva hírt, hogy élnek:
e gyöngé szem most látja csak tragédiád,
s e gyöngé szív most érzi gyöngeségét. –

Ó, kis halott, ki már tudod a legfőbb
titkot: az élők szégyenét, lám a futó szelekhez
fordulok érted s kérem őket: borítsanak be gazdagon
rózsaszín és fehér szirmok könnyű zuhatagával.

TAVASZ

Rendbontó évszak, megzavarsz egészen! –
Ki önnön szívem faggattam a külső
kopárság gyászos hónapjain át az
arasz napokban, hosszú éjszakákon,
s a test és lélek félelmeivel meg
álmaival bajlódtam, bibelődtem,
– ó, nem kedvemre, mert reávetődött
árnyékom ételemre s italomra,
s meddő magánbeszédre kényszerültem –
itt állok most földúlva és riadtan
ezer idegen bámulnivaló közt,
tanácstalan szívvel. –

Győzelmesen

elárasztotta a kertet a zöld.
Térdem verik az elvadult gazok,
bújkálnom kell a földig bókoló fák,
útmenti orgonák és jázminok
szertelen ágbogai közt, s ha olykor
a fűbe dőlök, rajban lepnek el
hangyák, legyek, pókok, katóbogárcák,
s a zsúfolt lomb ölén a hars madárnép
boldog trilláit hasztalan kísérem
szétszűrni. –

Meggyúlt a világ, s lobogva
csap össze ég és föld, és könny tolul
szembe, oly sajjón hasít belém
az annyiszor feledt és annyiszor
kicsinylett és most tündökölve újra
föltámadó igazság: élni, élni,
hogyan élni kell s nem töprenkedni rajta!

MÁRCIUS

Az omló városfalat is fölgyújtotta a fény.
Kövér dongó sütkérezik, ráért meghízni már.
Hosszú volt, hosszú volt a tél,
azért csak vége lett
és tavasz lett, habár
nem látni még schol virágot, levelet.

Egy régi őrtorony helyén épült az én szobám,
a város fölött magasan. – Ma is még őrtorony,
mert csönd van itt, csönd s jó magány,
békén fürkészhettek
a földi dolgokon,
magamba s messzire egyformán nézhetek.

A szótól lassan elszokom: nem örök dolga ez,
vagy olykor csak, s ha olykor is, mindig haszontalan.
Hallgatni s látni érdemes:
a szép törvényeket,
magam és nem magam,
a vonzódásokat s idegenségeket.

A szótól lassan elszokom, s a szó tőlem szökik; –
de több az élet mint a szó, nem is fáj már nagyon.

S most újra élet ütközik,
most élet ütközött
a fosztott tájakon,
új élet ütközött életeim között.

Új élet, biztos folytatás, a múltnál biztosabb,
nemcsak jobb részem őrzi meg – lényem minden színét:
a fényeket, az árnyakat,
az el nem mondhatót,
a lényeg lényegét,
a csak megélhető, az egyetlen valót.

Ó, kétszeres tavasz! Tavasz kívül, tavasz belül:
kislányom, duzzadó rügyek, szikrázó fény-eső,
feltámadás köröskörül,
viharzó győzelem,
tenger piros tető,
játsszó füst-pántlikák a víg kéményeken!

Forgó galambraj, porlatag-kavargó hangyaboly,
elvillanó gyík, mit-tudom-miféle száz bogár,
a fogyhatatlan föld alól
kitört makacs füvek,
melyek most a kopár
határt zengő színű mezzel díszítitek!

Ó, élni együtt induló csodálatos sereg!
Az őrtorony lakója, én, kinél régóta már
a halál vendégeskedett,
ajtóm és ablakom
kitérom: a halál
helyett ti osszátok meg ágyam, asztalom!

CSATA

Néhány tavalyi mandula
az ág-hegyen maradt.
De bontja, bontja már a fa
az új virágokat.
Ág és virág – még lomb alig –
vas-szürke, rózsaszín;
– rózsás tüzek lobbannak itt
szürkék kanócain,
fölrobbantják a dermeteg
s makacsul ittragadt telet,
mely földre, ágra rátapadva
az életet bennük fagyatta.

Didergek még, bár süt a nap,
magas szobámra süt,
de biztat a tapasztalat
itt, ott és mindenütt:
nem csapkodó guerilla-harc,
hadművelet folyik,
s holott esik néhány kudarc,
csak jóra változik,
és bizton győz a győzni jött
az eddig győzelmes fölött,
s ki jót pártolt a viadalban,
majd része lesz a diadalban.

Bízó, azért még nyugtalan
fogoly számolgotom:
mily erő állhat ott alant
a szembe-dombokon,
és jobbról-balról mily hadak
zárulnak össze, hogy
döntő csatába fogjanak,
ha kell támadniok.
S örömöm egyre-egyre nő,
mert föl nem tartható erő
feszül a friss füvekben, fákban,
e láncait törő világban.

DIDERGŐ

Hideg a szálás fű, hideg a kutyatej citrom-szín virága,
a mézgásan csillogó rügyek a körtefákon, venyigéken,
hideg a viaszfényű, tüskés mahónia, a nedves árnyék,
hideg a nyirkos föld a kőfalak tövében és a kőfalak,
a drót, amelyre fölfut majd a szőlő s göndör kacsait
reácsavarja ügyesen, hideg a fakó s cserepes
csatorna s alatta a gyöngén lúdbőrző esővíz, hideg
a lépcső vaskorlátja, ó, hideg, hideg
a háztetőit, kupoláit magasra tartó város, a
dombok, a szikrázó utak, a tornyok köré tömörült
maroknyi falvak s messze a párák mögé bújó világ.

Süt a májusi nap, de hiába süttetném vele magamat,
ez a sok didergő köröttem, fölöttem és alattam
erősebb nálam, elveszi előlem
a tavasz vékony melegét, ő töltekezik meg előbb,
s helyette színek, illatok,
apró csecsebecséivel csitítja reszketésem.

413505

KERT JÚLIUSBAN

Virágot, lombot még kedvére bontott;
gyümölcsre már a törvény kényszeríti.
Rend fogta meg a sarjadó kalandot,
a szertelen rajongót észre inti.

Csapzott a kert. Az ágak meghajolnak.
Teher a kötelesség és lemondás.
A szív, melyet rabjává tett a holnap,
ritkán derűs: felhőzi mély szorongás.

Csapzott a kert, a nemrég zsenge és szép.
Jelkép ez is. Megírva benne sorsom.
Álmodni engem sem gyötört a kétség,
s nem volt hideg, hogy lázamban kioltson.

Az álom és az izzás nincs sehol már.
Kötelesség a dal, muszáj a termés.
– Pedig de boldog kézzel tékozolnám,
ha szolgáljává nem tesz a teremtés!

NYÁR

Lám, mivé lett a tavaszi virágzás!
A terhes teljesség felé közelget.
Csirát sarjaszt a végső megalázás,
csontváz-sereg hódítja el a kertet.

S ez így megy minden évben rendületlen:
tavasz, nyár, ősz, tél és megint előlről.
Ki látja ezt és olvas a jelekben,
csoda, hogy bírja, hogy bele nem őrül.

S Z E P T E M B E R

Kihúlt a láz: a fák már
nem hisznek semmiben.
Ólálkodó halál jár
a kert sűrűiben.

Körték, szilvák, megérnek,
a lány szőlőszemek
sárgáján tiszta fények
szikrái zengenek.

Bimbóit fölnevelte
az őszirózsa-sor.
Ezer szín tört a kertre
a nyári zöld alól. –

Jobb már csukott szobából
kinézni s nézni, hogy
a fázós, görbe ágon
deres harmat ragyog.

Még jobb csukott szobában
heverni mind hanyatt,
bámulni a homályban
tömörlő árnyakat

s a néma tárgy-világot:
– Ők változatlanok:
nem ordítják halálad,
mint künn az évszakok.

AZ ÜRÖGI ERDŐBEN

A fű csak néha moccan, de zúg de zúg a tölgyes.
A gerle szürke hangját rigófütty pántlikázza,
rigófütty s nem tudom még, miféle száz madárszó.
Térdemre hangya mászik, kék lepke száll fölöttem,
a bokrok kusza rácsán halommá gyült avar-lomb
riasztva zörren olykor.

Szelíd, rég ismerős táj,
szeretném versbefogni dicséreted, de mintha
rokon-seregbe téved sok év után a vándor,
s az emlékes szemekből felé-leselkedőket
nem tudja megnevezni, csak nézi őket, én is
gyerekkorom kísérő pajtásait köszöntöm,
fák, füttyök, bennetek, s jaj, hiába! nem tudom már,
hogyan szólítsalak meg.

Kabátom földre dobtam,
de melléfekszem inkább, csiklandja fű a bőröm,
ha végre visszajöttem, legyen valóban itthon.

A fű csak néha moccan, de zúg, de zúg a tölgyes,
a Daindolok gerince s a lágy-ölű Jakabhegy
kék hamvait cserélve fitogtatják a lombok,
s az égen mint fehér füst szétoldva és ziláltan
rohannak át a felhők nyugat felől keletre.

Beroskadt itt a táj, mint szépruhás halott
 melle, kit tébolyult szerelem sírba tenni
 nem enged és akit csak lassú és konok
 harccal tud a halál végső birtokba venni. –
 Beroskadt itt a táj – még néhol láthatod
 a pusztulás nyomát: pár üszkös folt, más semmi,
 beroskadt itt a táj, de, ó, ki gondol erre már?
 Fénylő kincstárakat hord mindenütt a láthatár.

Sziklán ülök. Közel szállong az ősz, de még
 zöld a levél. A gyász piros-sárgája rejtve
 lappang a szín alatt, erőtlen kürt-jelét
 figyelve az okos szeleknek, majd amelyre
 kitörhet boldogan: az élő szégyenét
 díszét és szégyenét fájlalva, ünnepelve, –
 díszét és szégyenét, mert romlás, mert romolni kell,
 díszét és szégyenét, mert jobb élő elől megy el.

Alant a völgy-lapályt szőlőtáblák fedik,
a kéklő négyszögek, mint ódon csataképen
a fölvonult hadak, melyeknek rendjeit
harc nem kavarta még. Idébb, a hegy tövében
csak tűnő s villanó részecskék sejtetik
a tárgyakat, mivel a hegy-falat merészen
benötte a bozót, s miként a szél, az ágbogak
szemem előtt szelid mozgással úsznak, inganak.

Balról a nyúlt Mecsek mint állat-óriás,
mely békén elfeküdt, s hasához hagyja bújni
jóltaplált kölykeit, a dombokat. Csigás
bundájuk ujjaim begyén érzem simulni
vagy arcom ráncain mint lágy ciróztatást. –
Kölyök-szag: rossz vagyok, jó volna megjavulni;
a felnőtt tévelyeg: szülő-anyját, testvéreit
elhagyja, gyűjtöget, fogat meg körmöt élesít.

A völgyön túl a táj lankásan nő az ég
kékjébe. Hengeres torony, simán kanyargó
fehér út, – még odébb házak seregletét
takarják dundi fák. A száz irányba tartó
tekintet meg-megáll, mélázik szertesét,
kívül nyugodt a kép, bennem forgó-kavargó. –
Lehúnyhatnám szemem: már semmit nem segítene:
húsunkban zengedez tovább az elnémult zene.

Sziklán-ülök. Nehéz a dús légáradat,
nehéz, alig bírom: mégis feszít, emelget;
a lombok és füvek illata-íze rátapadt,
amint a táj fölött hullámozott és kerengett.
Nemcsak tudóm zihál, egész testemre átragad
a jámbor kapzsiság: mindent magamba nyeljek:
völgyet, hegyet, fehér utat, nyugalmat és derűt,
e roppant omlatag bájt és pehely-könnyű erőt.

Mindent magamba! csak mindent magamba, ó,
helyettük is, kik ott az ártatlan lapályos
s az alkony-táji nap fényében szunnyadó
szőlők és fák alatt a közet-éj halálos
országában gyűrött inakkal és fakó
szemmel feküsznek a pár-ölnyi ég alá most,
s néznének szerteszt, dagasztanak a mellüket,
de sűrű por kering, kínok között lélekzenek. –

Sziklán ülök. Zajos beszéd és lány-kacaj
szállal a Pihenő tetejéről a völgyre.
E kisdud örtorony nevetető bástyáival
készül türelmesen a minden-éji pörre,
melyet halálra ví dühödt és zajtalan
hadaival a völgy s az erdő, s ő, a törpe
próbálja védeni haragjuk ellen rábizott
táját, s hiába: ősz felé zilált lesz és nyuzott. –

Szél jó a hegy mögül, megrebbenek, megyek.
A lombok támadó fortélyaik beszélnek.
Sietnem kell. Ha itt szorulnék, senkinek
nem volna gondja rám. Lesem fürkészve mégis:
a Pihenő fehér terméskövei véresek,
sehol a lány-kacaj, szörnyeteg óra érik.
Az út végén az éj torlaszait építi már,
a kavicsokból is iszonyat rí és borzadály.

Nyár van megint, s én újra itt vagyok.
Miket egy évig csak a képzelet
idézhett, ma szemtől-szembe látom.
Igen: az ott a nyurga és nyikorgó
harangláb, ott a szomszéd ház előtt
a két tuskóra szegzett deszkapad,
hol annyit üldögéltem estelenkint
öreg szomszédunk háborús meséit
hallgatva és ítélkező szavát
időről, világról, politikáról;
s hol annyit üldögéltem serdülő
barátaimmal lányokról susogva,
és ültem olykor lánnyal összebújva.
S emitt a régi-régi ház, amelybe
már harminc éve egyre visszajárok;
az udvar és a kert, a drótkerítés,
a kerek kút, az esőcsatorna,
s alatta a mohás hordó, a konyha,
a tág, magas szobák, a nyáron át
kihalt és csöndes tantermek sajátos
szagukkal s arra ott az utca végén
a lassu víz, a hömpölygő Duna
s partján a gidres-gödrös vén füzes,

a töltésoldal, a kövek; a rezgő
nyárfák, a mosó asszonyok, a zúgás,
a mély homok, a nagyhangú libák
és minden, minden éppen úgy, akár
hajdan s akár a képzelet ölés.

Ó, jó-e, jó-e vissza-visszatérnem? –
Ha baj szakad rá, inkább ismeretlen
vidékre vágyik futni a halandó,
hogy zökkent sorsát meg ne tudja mérni
az újdön tárgyak más mértékein,
s maradjon meg sovány vigasztalásul
számára legalább a gyöngye kétely.

Ó, jó-e, jó-e vissza-visszatérnem
e változatlan tájra, mely kegyetlen
ridegséggel hasonlít s mér meg egyre,
ahol csak múlt s emlék terem, s amely
idézni tud csak, nincs már új szava?

OLASZ HANGULATOK

Hullámló szürkék hátán
 égő, parányi virág.
 Győz az idő: suta látvány
 nézni a távolodó karikát.

Erdők, rétek kincstáraiból
 csak ennyi maradt.
 Hogyan is volt? Ím, a magasba hajolt,
 s darabokra szakadt.

Szára üvegként zengett,
 zengette a lélek alól
 kisüvöltő szél s a lehellet
 a test barlangjaiból.

A magasba hajolt, s darabokra szakadt,
 hullámló szürkék hátán
 roncsát tüzesíti a nap,
 roncsára vigyáz a szivárvány.

Roncsára telepszik a fáradt
 szem, ha a rettenetes
 szépségek előtt – rémült kölyök-állat –
 vackok fele les.

Erdők, rétek kincstáraiból
csak ennyi maradt,
de erőtlén lángjaitól
izzik most a piros virradat.

De erőtlén szirmai közt
rejtőzik a föld meg az ég;
– kagyló csonthéjai közt,
vasvértjei közt a vitéz.

VÁLTOZÁS

Mint vak, ki idegen utcába téved,
s ijedten érzi, hogy a megszokott jelek
nem őrzik botja végén az ismerős vidéket,
s megáll, előnti szívét váratlan rettenet:

így jártam én is. – A gonosz magányban,
mely otthon nélküled magynéha rámszakadt,
a tárgyak rendületlen sűrűjén megtaláltam
hozzád a drága ösvényt, – szívem mélyén szaladt.

Másarcú emberek, házak, völgyek, hegyek
közé jutottam, s lassan, észrevétlen
új ország nőtt belém a hanyatló régre.

S ha indulnék feléd, riadtan ébredek
magamra: hol vagyok, milyen vidéken?
Csak hallgatok szívembe, s nincs semmi jóhíre.

AGRIGENTO

Közelebb itt se vagy az éghez,
közelebb itt se vagy a földhöz,
magányod itt se lett nagyobb,
de elviselhetőbb se.

Rettegsz, hogy semmit el ne tévessz,
komor hévvel gyűjtöd a szépet.
Akár egy unott hivatalt,
végzed naponta dolgod.

– Ó, ékes vázák tiszta rajza,
fegyelmezed-e kusza lázát,
ó, oszlopok sudár sora,
adsz-e elébe példát?

Kinek a szíve s agya lángol,
orvosságot lel-e bajára?
Ébren sem tud maradni, és
az álom is kerüli.

Állat-vackok meleg zugára,
rakott bendőtől nyúlt tagokra,
mély, léteztűli horkolás
boldog neszére gondol.

A hús, a hús bölcs életére,
a rendületlen földi útra
s a lelkesen végigcsinált,
illendő pusztulásra.

CAPITOLIUM

Kék parazsával az alkonyi ég
sátrat von a százalakú
tornyokra, tetőkre. –

S jön, jön a császár.
Jobbja leinti a zajgást,
érc-lova büszke patái
szikrát vágnak a kristály-
pengésű levegőben.

Előtte kavargó rémület ugrál,
előtte nyugalmas áradat ömlik,
jön, jön a császár,
rajtam is átlép.

Kétoldalt ragyogó
két ifjú zabolázza heves
paripáit.

Hej, ragyogó
ifjak, daliás
Dioskurosok és ó, bölcs
császár, álljatok őrt,
álljatok őrt mellettem!
Hajamba akadnak az izzó
felhők lombjai, meggyújt,
meggyújt, csontomig éget
kék parazsával az ég.

RÓMAI VÁZLATOK

ALVÓ ARIADNÉ

Alszik, bal könyökére dől;
jobbát billent fejére hajtja.
Keresztbe zárja lábait,
gazdag redők hulláma rajta.

Kétezer éve alszik így.
A szépség könnyet gyűjt szemembe. –
Theseus elment hűtlenül,
nem tudja még, – boldog szerelme.

KRISZTUSNAK RÓMÁBÓL

Földre kéne szállnod néhány évre újra:
sok a palotád itt, seholse talállak.

HAZAVÁGYÓ

Forog bennem, csak lassan-lassan ül le
a föl kavart lélek. Későre jár.
Már otthon is meleg kéményeinkre
tapadt az éj. E csontig-más határ
hasonlatokkal hízeleg:
a lombok közt fürtös csillag-sorával
gubbaszt a hullámos Mecsek.

ÉJFÉL UTÁN

Jó, ha az ember aludni megy és nem látja az éjjelt. –

Bóbiskolsz a papír mellett, birkózol a szókkal,
s egyre vadabb tájakra barangol a gondolatod. Lám,
pár órája meleg volt benned, öröm karikázott,
túl a szobád falain szemek erdeje óvta magányod,
tudtad: akármi baj ér, seregek vasa villog ügyedben,
még a halál is ijedten leskeli lépteid.

Éjfél

múlt. Hova lettek a társak, az örök, a kardok? Idétlen
csönd kúszott ki a tárgyakból, s ül a székedben, omlik
két válladra, fejedre, akasztja a tollad, idétlen
csönd nyúlt végig a városon, olykor tépi cafattá
egy-egy kései villamos – ennyi maradt seregedből.
Hol van a többi? Ködös tavain viszi őket az álom,
nem vagy semmi nekik, még annak sem, ki tejével
táplált s annak sem, ki a vérét adja, ha kéred. –
Ó, mit is ér a hazugság? Akkor vékonyul árnnya
országod, mikor épp szükséged volna kövére.

Négy emelet mélységben alattad az utca, remegve indázzák be a gyöngé platánfák rácsai, messzebb csillan a szőke folyó, ők most a barátaid, érzed. Jól tennéd, ha nyugodt lépéssel a semmibe lépnél, jól tennéd, ha elémennél annak, mi bizonytal meglep majd s tán épp ilyen órán s úgy, hogy az örök horkolnak, s ha erőszakkal fölkeltek is őket, lassú mozgással keverednek elő a homályból, ólmos mozgással, hogy végre mikor sikerül már, késő: melleden áll s szíved faldossa a gyilkos. –

Négy emelet mélységben alattad az utca. Ne nézz ki, fordulj vissza, siess ágyadba, borítsd a fejedre paplanod, olvadj széjjel az álom habjain, olvadj egybe azokkal, kik bujkálnak előled: az ember nyáj-állat, ne feledd, iszonyattá válik a föld is talpának, ha a fajtájától félre-csatangol.

A száguldó romlás megállt itt, lassú lépésre váltotta futását e sok-sok csöppnyi sárga és fehér határkőnél, melyek szétszórva s rendberakva hevernek a kopasz falak gödreiben, vagy csüggnek a zord mennyezetről.

Ó, embernél, állatnál és növénynél százszorta többek, hegy-ormok, szikla-tömbök testvérei! Ki társat szeretne, s biztos sorsok horgaihoz kapcsolni sorsát, találhat-e jobbat nálatok? – Kagylóban a tenger, öbleitekben, árkaitokban a már salaktalan élet zúg édes nyugalommal, az élet, mely dallá finomodva immáron örök.

„Frate Francesco † 1840”, „Frate Anselmo † 1832”, ennyi áll csak a fénylő homlokcsontokon, csak ennyi, de elég, talán sok is: kalimpáló kolonc annak nyakán, ki engedelmesen indult vissza a névtelenek seregébe.

Csontváz: „Én is olyan voltam, mint most te vagy”,
egy másik: „Te is olyan leszel, mint én vagyok most”.
Riasztó üzenet a rossz-fülűnek,
de a hallónak csöndes öröm,
mert mormolhatja magában,
ha a pillanatot szolgáló test dühe-kedve
hegyről völgybe taszítja, völgyből hegyre löki,
mormolhatja magában,
szirmos sugarat gyűjthet vele
mély szeme tükrén.

VERS RÓMÁBÓL

Már este van itt is, mint túl a hegyen.
A szőke folyóra, a halk Teverére
s az égre kiültek a csillagok. Égve
úszik a lágy domb fölfele, úszik
mint sima bárka. Magamba nyelem
szavaim, jöttment idegen:
csak az egy-nyelvű csönd és a magány tekerőzik
mellekre, borul le velem.

Vért-nélküli harcos, indultam el én:
pajzsot csak a föld s a szegénység
tartott elibém, a mogorva szegénység,
de hasztalanul, rámtört szigorú
dárdás seregével a fény:
mentségem a könny, egyetlen erény
megadni magam, nincs más koszorú,
csak a sáros alázat a büszke fején.

Otthon suta házak tört vándora voltam,
húnyt szem mutogatta a távolokat,
itt meg se kívánva körém rakogat
mindent pár tétova lépés:
márvány-darabok heverésznek a porban,
tündöklenek így is, már félig omoltan,
zengő paloták sűrűje közé vész
a botladozó, s alig ér utat onnan. –

Már este van itt is, mint túl a hegyen.
A szöke folyó másik vizet ébreszt,
más dombot emel föl az ég pereméhez,
más dombot, amelyre ha visszatekintek,
fáj, fáj a szívem,
megrikat a lankadozó türelem,
míg várja javulni a rendet,
hogy lelje övéit a régi helyen. –

Ó, szélre-vetett domb a Duna mellett,
mért itt sajog épp az örökre
tűnt arcok bánatos ikre,
mért itt kinez épp a tudómba szorult
szók mérge, síri lehellet
mért itt fáztatja a lelket,
itt, a virágba-borult
kert közepén, hol a nap kívés lángja emelget?

Hullt társak üres nyomait maradó
társ földte be, hűlt melegek
ágyát drága meleg, –
ám most ő se segít:
messze van, és nem idézheti szó,
nem idézheti várakozó
vág, szomorú pásztor hívja sötét juhait
szerte a rétekről, szerte a hantok alól. –

Már este van itt is, mint túl a hegyen.
De boldog erővel villámlik a város,
és ablakomon, mely a nyurga platánsor
ormát szövi fénybe, csodára lesek ki,
csodára, mely összeterel
minden szépségre-futót, amilyen
a Szivek Szive volt s ki azóta kesergi,
hogy vízre van írva neve.

Majd elmegyek innét s viszek valamit,
viszem, mit a földi szegények
mohó dühe gyűjtött bennem: a szépnek
tenger morzsa-szemét,
de félve vigyázok, amíg
meglephet a gazda: hüvös szavait
borzongva lesem: tudom szerepét,
– harminc év sokra tanít.

Majd elmegyek innét, ismét hazatérek,
de bőröm alatt viszlek haza, Róma,
halk, szőke folyód s a szelidke folyóra
hajló dombot, a szűk utcák rácsozatát,
és ha a lélek
perzsel, vagy ha világi ítélet
csap rám, öbleiden lelek újra hazát,
ó, Róma, szilárd anya-fészek.

PIETÀ

(*Michelangelo szobra a firenzei Akadémián*)

Egész lett a hiánnyal. E kócos
ziláltság a végső rend
záróköve, e világraszóló
sötétség az utolsó, föl nem gyulladt
láng ragyogása. –

Bebújt a tündöklő tagokba is,
sírhat a tetet-adó.
A has, az ágyék, combtő tája,
a zátonyos medence kiszögellő
partszélei közt
elcsöndesült hullám-mező:
maga a pusztulás. –
Sírhat a tetet-adó,
az alázat lánya
lázonghat keserű szerepében:
meggyengült öle csak ravatal.

Sírhat a másik asszony is,
vétkei összehajló, tüskés ágai közt
verdeshet rab szive szárnya,
a bocsánat urának
nincs szava többé:
a száj helyett a bőr nyílt szóra,
és szó helyett
az öt sebből fekete vér szivárog. –

De e kócos
ziláltság a végső rend záróköve,
e roncs hús
emésztő csapda:
foglyul ejtette a halált,
soha el nem ereszti.

BARÁTSÁGTALAN VERSEK

IRODALOM

I

Terhelten születik minden hősöd, s nyomorultan
tengetik elfuserált, bánatos életüket.
Szánd meg az árvákat! Lököd őket időnap előtt a
sírba! – Halóporuk is áldani fogja neved.

II

Nem értem, nem s talán nem is
fogom megérteni. –
De, hogy ne szóljanak meg érte,
azt mondom rá: zseni.

III

Ennyi sok író! – Drága hazám, van okod vigadozni.
Ennyi silány író! – Sírivalód is akad.

IV

Karját a kútba nyújtja.
A fenekéig persze hogy nem ér. –
S orcátlanul szól:
ez a kút sekély.

V

Lám, alapos kritikus szólalt meg: amit csak e könyvről
írtak volt, alapos hévvel előkeresé,
majd alapos hévvel bezabálta, betűt se mulasztva,
és alapos hévvel visszaokádta megint.

VI

Inkább cipőt tudnék csinálni,
mint verseket!

EGYÉB

I

Túlórázik a jámbor. Túlórázik – igen: még
munkaidőn túl is lopja a pénzt s a napot.

II

Hangod farkasüvöltés, dúvad mancsa a markod.
S kétlábon járkálsz. – Itt valahol hiba van.

III

Vendéglátásra, fogadásra,
van költség reprezentálásra.
Él is vele, meg nem tagadja;
s ha nincs vendég – magát fogadja.

HÁROM ARCKÉP

EGY „FŐVÁROSI“ ÍRÓ

Gyarmatosítóként jön e gyarmati földre: vidékre,
s hódolatot követel: hisz nem akárki-alak.
Furcsa eset: nagysága a Pesttől távolodása
hosszmértéke szerint nő, terebélyesedik.
Otthon a társbérlő sem tudja, kiféle-miféle,
itt „Gyuszi” Illyés és „Árcsi” Tamási neki.
Otthon a szerkesztők, kiadók menekülnek előle,
itt hajigálja nekik vissza a megbizatást.
Otthon a folyton-hajlongástól hónapokig nem
lát eget, itt felhők közt viszi büszke fejét.
Hódolatot követel. Megadod? Majd gondol ügyeddel –
mondja – hisz egyformák pesti, vidéki írók.
Rangbeliként kezeled? Vérig sértődik azonnal:
– Mit képzelsz? Ki, mi ő? Hagyd a pimasz bratyizást! –
Mért nem tízszer ilyen nagy az ország? Tízszeres uttal
könnyen lenne akár Goethe is a nyomorult.

Összekötőszöveget, kritikát, irodalmi riportot,
 szél- s lábjegyzetet és jegyzetet egy s egyedül,
 szépprózát s nem is annyira szépet, elő-, meg utószót,
 zanzásítást és lektori vélekedést,
 minden műfajt, sőt mű-korcsot, hogyha kívánod,
 házhoz szállít, csak szálljon a Múza reá.
 S azt könnyű megidézni: forint-csörgés a varázs-szó,
 fölhangzik, máris szántja a gép a papírt.
 Szebben cseng, telt-mélyebben? Szebb mondatokat kapsz:
 bővítettet, sőt – persze ha futja erőd –
 mellérendeltet, meg alárendeltet, esetleg
 dús körmondatot is, válogatott szavakat,
 tarkább jelzőket, bátrabb képzést, ragozást, (fél-
 múlt-alakot, mondjuk, bár ez utóbbit alig
 bírja az erszény) vagy szórendi cserét, kihagyást vagy
 ismétlést, ezeregy nyelvtani fordulatot.
 Mennyi sok oldala van, – csapod össze kezed – mire képes!
 Szentigaz: oldala van sok, de gerince alig.

Jó volt minden, ahogy volt, szája panaszra sosem nyílt,
 még illemhelyen is csak fanyalogva nyögött.
 Emberforma Vonal, Kétlábú Dogma, Vezércikk,
 Hurrá, Lelkesedés, Rózsaszínű Szemüveg. –
 Váltana már lépést szívesen, hisz folyton az élen
 járt, és mások után járnia rettenetes,
 (bár, hogy mások után járt, épp az vitte az élre,
 ám karakán göggel megmakacsolta magát.
 Ím a bizonyosság: ő soha nem mondott le eszéről,
 győzzék meg s akkor csatlakozik – ha akar.
 Ó, de ne féltsétek: lesz még majd lepke a bábból!
 Farsangol még ő mostani böjtje jogán!
 És noha lakkoz még dühösen, már készül ecsetjét
 sutba hajítani és fogni a Nagy Vakarót.

MONOLOGUE INTERIEUR

UTAK

I

Hordozhatatlan a magány, ha még
magaddal sem lehetsz.
Az út, az út a menedék.
Örül a lélek és a láb:
legyőzi a világ
külön-ítélő kényszerét.
Egymáshoz kapcsol az út és egymáshoz ereszt.

Didereg az ember, a dolgok is vele;
mind fészkelődik s utrakel.
Csak a másiknál van jó helye,
vagy ha magára talál.
Akkor megáll
és megborzong bele,
tükörbe lát, szavára szó felel.

II

Elnyelte őket a lélek, elnyelte őket a test.
Egyként nyugszik bennük a szép meg a rettenetes.

Kúszáltan összevissza mint bomlott gombolyag
puhán tekerőznek mélyedben a járt utak.

Megindulsz rajtuk olykor, és újra lépegetsz
föl-alá, amerre szólít a fogyó emlékezet.

Hű cinkosok ők, akikkel térbe-időbe elérsz,
de akikkel négy szoros fal dobozába is beleférsz.

III

Az egyenes utak alkonyati
szomorúságát ismered-e?
Bíbor felhőket őriz a napnyugati
ég-hajlás. Vászánán fekete
tornyok, faágak, éles házgerincek,
hunyorgó lámpák, dermedő tekintet.

Bokáidon már körülcsavarul
a szíj, a belső félelemé.
Lépsz, de maradnál inkább mozdulatlanul:
ne juss váratlan elé.
Az egyenes utak alkony-időben
nem a földön futnak, fönt a levegőben.

IV

Gazdag a vándor, ha nincs is
betevő falatja.

Ballag üres tarisznyával,
az eget harapja.

Bokor alá fekszik éjjel,
s mint az álma, szépen
kivirágoznak az utak
szíve közepében.

Talpra szökken pirkadatkor,
megy-megy, birodalma
véghetetlen, mint a láza
s mint a nyugodalma.

A NYUGTALANSÁG DICSÉRETE

Vonatra készülődő hajnali ébredések
szorongó riadalmak gyomorban idegekben
Hánykódó éjszakák és rázó hideglelések
egy-egy parázsdarabka a sajgó szemüregben

És soha a jövőendő birtoklások reménye
mindig a veszni féltett régi utáni bánat
mikor a kínnal nyíló reggel holtzürke fénye
hunyorogó száműzöttnek vetkőzteti a tájat

Maradni csak maradni Minden lépéskor újra
gyökeret ver az ólmos talpak tiltakozása
s kísér lassú menetben vádlón körémtolulva
a tűnő kedves arcok nyomasztó látomása

Arcoké kik szeszélyem szerint enyém lehetek
s az úr jogán szeszélyem szerint veszthettem őket
Tudván ha bármelyikhez éreznék látni kedvet
bízvást előkerítem e rosszul rejtezőket

Boldog kit mielőtt még sejtjeibe a fészek
melege beivódott vihar dob idegenbe
nem börtönöz a hűség nem fognak rettegések
el nem gyöngíti térdét kockázat ijedelme

Ki ágyán meg nem alhat ki székén meg nem ülhet
bolyong fáradhatatlan az út a pihenése
kinek a búcsúszótól szája nem keserül meg
ki könnyen hátat fordít nem gyorsul szívverése

Mert mindenik kanyargó talán az otthon édes
képét villantja föl majd és végre hazatéved
megleli drága célját égő sebekkel ékes
ezer csalattatástól vérző bátor szivének

EGY ÉLHETETLENHEZ

Köre esett és darabokra porlott:
bánhatja a vesztes a kárát. –
Ó, csúcsok, míg a lábatok előtt
dideregve kuporgok,
nyújtsátok az égig a földi határát!

Siettem és szorgalmasan vesződtem:
köd tengere nőtt a nyomomba.
Fölszedném, amit elszór egy szegény,
füst szálldos előttem, –
mennyit törekedtem a gondból a gondba?

Sír, sír a győztes: koldus és esendő,
és kincse a nincs, meg a nem-lesz –
álmába bújik, ott kísérti még:
zendüljön a zengő,
lódítsa el újra a gyermeki mennyhez. –

– Ó sérthetetlen őrzi a magáét,
mosolyog csak a botra, a törre:
a rácsapó mellette siklik el,
tűz-láng a szemében az árnyék,
gyötrő, csikaró nyavalyán kap erőre.

Növő magzatként hordja a világot,
jó annak, akit beleenged,
jó, mert a pusztuláson menti át,
vére érbe szivárog,
jó, mert meleg és igyekezve melenget.

Romló szivében ronthatatlan ékkő,
bordája erős fal a szélben.
Lucsokba mártja bőrét, elrohad,
de belseje: mécs, örökégő –
ott táncol, iramlík a lomha sötétben.

Ó TÁRSAIM...

Ó társaim igazi társaim

Fölszikkraznak s már nincsenek sehol
de ott ahol kezdődöm én
ott csillagoznak ékesen

A kapcsolat mint a növény
csirázik sarjad s odavan
A villanásnak nincsen útja
nem él hát örökkévaló

Tudom mit ér a föld
tudom mit érünk
Ujjaim közt derűsen
pergetem szélbe dolgaim

Elég elég a villanás
elég a jel
Bőrömön belül világ a világ

Ó társaim igazi társaim

Mostanában folyton a halál körül ögyelgek Mostanában
folyton kerülgetem hozzányúlok elrántom ujjam
rámeredek másra függesztem szemem majd ismét vissza rá
Mostanában régi könyveket bújok szaguk is kriptaszag
azok között érzem magam otthon kiknek a siratójuk is
hallgat már kik tökéletesen ledobták emberi ruhájuk
Aludni vágyom mostanában mélységes mély álommal melyben
az emlék is csak álom és az álom is csak álom
s melyből lassacskán morzsolódva kihullong a valóság
Lefelé tart a férfi-út velem Fűvek fák bokrok egyre nőnek
s már a fűvek meg bokrok is fölülérnek a fejemen
s ki sasokkal hittem játékot mint gyermek a szobalegyekkel
csapongó szobalegyeket nézek olykor sasoknak

Nos idejut egyként a könyékkal érvelő s a lusta
de idejut a szárnyat lengető is Kutyjája zúgó kerekék alatt
véresen a halálra ölti nyelvét s a kedves tetemet
lopva a bérelt ház tilos fája tövébe temeti

Tört ablakához pénze nincs Az éhesen leső hideg
kegyetlenül bevág a résen végigmotozza a langy zugokat
melyekbe fészket rakta volt s didereg aztán noha két
szív áll jobb és bal oldalán S keres keresne harmadikat is
de nem talál vagy ha talál úgy fogadja mint búcsúzó
mert úr a rend sajátmagának szabta az emberész vele
embertelenné téve az ember világát.

Ó ki nem
bogozható gubancba kúszalódik előbb vagy utóbb
a lelkes élő és segítségért kiált még induló tiszták felé
siet kik majdan odajutnak ahova ő de addig
az elfelejtett anyanyelv szavai zengnek szájukon
s felelnek csapzott éjszakák inkvizíciós kérdéseire
Vagy meggyorsítja lépteit előre hogy a villogó
kardú legyőzhetetlen bajnokot sürgősen érje el
s az vágja széjjel bogait Mezítelen fénylő fehéren
járulhasson aztán az élők örök-nyugtú célja elébe

NÉPDAL-VARIÁCIÓ

Kalapom szememre vágom,
múlik, hervad ifjuságom,
ne is lássam.

Megszakad a szép szó bennem,
alig fordul dalra nyelvem,
hol hibáztam?

- Adssza, pajtás, a vasvesszőt,
hadd verem meg a temetőt,
nyíljon már ki, fogadjon be
mindörökre!

= Ó, ne bántsod te ott azokat
a mohosult sírhalmokat,
várj sorodra!

Nem nyugvás a sír nyugalma,
az a romlás birodalma.

Vége-hossza
nincsen ott a pusztulásnak.
S úgyis elér a gyalázat
majd, ha innét rendre egyszer
odafekszel.

= Keresd addig nyugtot másban:
ilyen-olyan földi lázban,
szerelemben.

Több az élet mint az ének,
ők a bölcsek, akik élnek,
ne feledd el.

Szíved verd meg vasvesszővel,
ne kezdjen a temetővel,
inkább az éneket vesse,
azt eressze!

FÉRFIKOR

Félelmed, mely eddig kifelé leselgett,
már befele fordul:
ordasaid szíved vadonából kelnek. –

– Hisz az is nehéz volt, hiába tagadnád:
emlékszik a gyermek
a rideg nagyokra, akik kitagadták;

emlékszik a mérges ótemető-örre,
ki a bokros sírok
között annyi sokszor vette üldözőbe;

emlékszik a gyűlölt kora-esti ágyra,
a parancsolt csöndre,
mitől néha szinte megfájdult a szája;

a kevés, az utált ételek ízére,
az iskolapadra,
a tanítónéni gyűrűs jobbkezére.

– Hisz az is nehéz volt, hiába tagadnád:
a kamasz még tudja,
érzi a szerelem máglyás virradatját;

térdében a vesztő utak remegését,
melle kosarában
érzi még a kínok csupa-élü kését.

– Hisz az is nehéz volt, hiába tagadnád:
érzi még az ifjú
a pincék szagát, a hűvös kapuk-alját;

érzi még az ökle tehetetlen vágyát,
hogy az égre sújtson,
új keselyűinek összezúzni szárnyát.

Érzi még, ó érzi! S érzi már, hogy emlék
mindez, tompuló kép,
multja színpadán rossz lim-lom, ócska kellék. –

Most tehetsz akármit, s nem tehetsz, ha tetszik,
úrrá lett a szolga –
s galamb a szerelem, szívedre telepszik.

Győztél? Dehoggy győztél! Más verembe estél,
aljasabb vadászok
álnokabbul rejtett hálójába vesztél.

Győztél, árva lélek? A baj és az átok
izeidből nő most,
húsodba ivódtak, őket hordja lábod,

velük kering véred, jaj, rájuk csikordul
fogad, forró tested
zeg-zugai mélyén ők sarjadnak orvul;

éjszakáid csöndje rémeiktől retten,
kibélelték bőröd,
iszony jege villog táruló szemedben. –

S mint anya-öl fészke sejlik vissza benned
multad árnya-pokla:
kinőhettél abból, most semmi se menthet.

TÖRVÉNY

Romlandó testekért aggódol:
a kínjukért vagy kínodért szorongsz-e?

Mentenéd őket – égre-nyúló
karok karói közt botolsz előre.

Ó, múlás, ó, szép rend: a föl-le
forgó kerék arányos mozdulása!

Ó, múlás, ó, szép rend: a tisztán
fénylő emlékek kútforrása, fészke!

Ó, múlás, ó, szép rend: a bomló
bomlása és a sarjú sarjadása! –

Ó, múlás, ó, múlás: idétlen
hányódás, izzadtság-szagú kesergés!

Ó, drága énekhez vezérlő
formátlan ordítás, nyögő szabódás!

Ó, bűz, ó, genny, petyhüdt hidegség,
a márvány-csarnok kásahegy-küszöbje! –

Topogsz előtte, mint a gyermek,
akit szülői józanság kipróbál,

s a lobbanó máglyák tüzére
ijesztő gonddal fekteted le szíved.

INTERIEUR

Vánkosomat fejem gyüri, vánkosom a hajamat,
domb-tetői fű helyett itt vetem hanyatt magamat.
Ez is táj ám, láthatár ám, ami mostan körülfog:
nagyon mindegy, milyen formát öltenek föl a dolgok.
Van itt ég is: tág, fehér lap, erek, foltok tagolják,
de nem csipkés horizontok viszik vállon a boltját.
Madarak is népesítik, messze vannak, kicsinyek,
le-lecsapnak olykor: félve behunyom a szememet.
Van itt ég is? van; az ég a mennyezet; és madarak?
hasztalan a hasonlítás – a legyek a madarak.
Nyitva egyik belső ablak, nadrágom lóg kilincsen,
nyíl-hegyet formál a ránc, fölfelé szúrva gyengén.
Üvegajtós szekrényemben három sorban könyveim,
zöld, piros, kék, sárga és még Isten tudja, mennyi szín.
Megdől, lám, a felső sor, mert ott hiányzik pár darab,
egyre inkább ferdülnek a függőleges vonalak.
Mint gyümölcs-szedett ág, csügg a csillár: bura s körte nincs
rajta – koponyán a fog-hely, foglatja körbe mind.
Íróasztal, másik asztal, székek, egy-két dísznövény,
légy-papír a mennyezetről, függöny (olcsó szerzemény).
S a világítás? Reggel van, talán kilenc óra tájt,
a keleti ablakon a lehúzott redőnyön át
bedereng a napsugár, és tompa-bágyadt fény meg árny,
mely törött alakzatokban végigfekszik a szobán.

A filodendronok és a datolyapálmák
 bejöttek, bejöttek a szobába.
 Ha csak a lombjaikba nézel: délszaki tájék,
 ha csak ágaik labirintusába.

Délszaki tájék – ha tetszik, képzel;
 ámuljon rajta szemed;
 kanyarogja végig a sok fura ágat,
 hasadt, legyezős levelet.

Csapatnyi kislány s kisleány zajog künt:
 segítenek az erőtlen ősznek
 eltörögetni a bogáncsok és paréjok
 derekát, amelyek még az üres telken levegőznek.

Nem látom én ezt, én heverőn heverek,
 heverőn heverek hanyatt; –
 piros tűit a függöny rácsán
 beszúrja az alkonyi nap.

Az alkonyi nap, mely lankadatlan
 tér vissza huszonnégy-órás
 mindennapi kerülője végén,
 mert fogja a rend, e szoros-laza póráz.

Póráz, ahogy engem, téged, valamennyiünket. –
A szabadság bújtó láza után
én is, te is, valamennyiünk
érzi, – mi az egyetlen tudomány.

Az egyetlen tudomány a világon:
tudni, hogy keskeny az út,
kicsiny a kapu, s aki meg se moccan,
az a legmesszebbre jut.

Akinek a keskeny út se kell már
és a kicsiny kapu se kell,
csak hanyatt fekszik heverőjén,
olykor kérdez, de sohase felel. –

A filodendronok és a datolyapálmák
bejöttek, bejöttek a szobába.
– Érzelmes emlék készülődik,
sietve vágj a szavába.

Vágj a szavába sietve,
elnémuljon, mint a letorkolt
gyermek, ki oly szépen beszél,
hogy gyöngé szivedbe markol.

Üres szobáiban a már-már
hajnallá lenni készülő
éj kakasok riadt
hangján búcsúzkodik.

A sírós álom
álombeli jajai fülembé
csuklanak még s a szám
pendített pengéként remeg

Párnám puhán dajkálja zúgó
fejem puhán takarja megtörődött
testem a paplan de kemény
szögleteken vergődik édes
halottait az álom
tájaira is hasztalan idéző
szívem amelynek
meg kéne végre érnie a létre

Vagy venné ágyamat
hátára a visszahúzó
sötétség s vinne magával
örök-homályú
örök-álmú tengerére

CSÖRÖG A FAGYOS FÖLD

Csörög a fagyos föld, hideg van,
hópihe fészkel a hajadban,
gyűlnek a varjak az egekben,
gyűlnek a gondok a szivedben.

Hópihe fészkel a hajadban,
járod a világot magadban,
ó, mitől annyira remegtél,
itt a csirátalan, örök tél.

Járod a világot magadban,
melegednél régi zugokban,
angyalokat várnál, karácsonyt,
karácsonyi Jézuska-jászolt.

Melegednél régi zugokban –
talpad alá jég nő s beroppan,
szemeden gyöngye jég virágozik,
sehogyan sem érsz el hazáig.

FÖLJEGYZÉS

Így, ekkor, itt, e dombtetői házban,
magányosan, egy nyárközépi szombat-
nap délutánján, amikor a ritkán
megrezzenő lombok a forróságban
sercegetek szinte, így, ekkor meg itt
feküdtem én iszonytató idő
után s iszonytató idő előtt,
jeltelenül s jelentéktelenül,
hideg aggyal tudván a semmiségem,
mégis magam-emésztő szomjusággal,
hogy a milliárd év- és billió
ember-szötte szöveten valami
nyomom maradjon; s nem csináltam úgy, mint
az idelátszó bérház egy lakója,
egy ifju asszony, ki a függönyökkel
sötétített szobából a parányi
mélyárnyékos terrasza lépve csendes
dallal száján megöntözgette rendre
virágait a szombat délután
nyugalmával szívében, s mitse bánva
múltat, jövőt, forgott a jószagú,
hús nedvességben, hagyta az időt
továbbsuhanni, álmatag könnyel
tördelte a hervadt virágokat,
s egyetlen percet sem gondolt magára.

Hosszú, vékony ládába tették
és rászórták a földet.

Egy év múlva megkérded: „Hol van?”

„Nincs: kukacok és férgek szerterágták.”

Most kérded: „Hol van?”

„Fekszik, s a vöröslő-szemű rokonság sírva számol körülötte”. –

„Circumdederunt me
gemitus mortis, dolores inferni
circumdederunt me . . .”

Hallom és egyre többet hallom,
a halott mondja:

„Körülvettek,
a halál sóhajtásai, az alvilág fájdalmai
körülvettek . . .”

a halott mondja

a kántor és a pap szájával.

A halott mondja.

– Nem mondja a halott!

A halott gyönyörű testében,
szeme tükrén,

orrában,

nyelvén,

füle labirintjaiban,

végig a bőrén

megállt az áramlás,
a szín, a forma,
az illat,
íz,
hang,
tapintás,

megállt,
ahogyan soha még,
összefonódott,
ahogyan soha még.

Nem a halál sóhajtásai
és nem az alvilág fájdalmai
vették körül,
hanem e háboríthatatlan
egyensúly boldog zümmögése.

A halál sóhajtásai,
az alvilág fájdalmai
minket vesznek körül,
minket, mert egyre többet látjuk,
hogy nemrég mozgó testeket
hosszú, vékony ládába tesznek,
s rájuk-szórják a földet,
és egyre többet halljuk:
„Circumdederunt me
gemitus mortis, dolores inferni . . .”

M. J. HALÁLÁRA

Meg sem születtek, s meghaltak veled. –
Ó, színek, formák, vonalak!
Csonka a világ, csonka, csonka!

Egy ○-re, egy □-re, egy ~-ra
s ezek szép együttesére
mennyit rárok a roskadozó!
Most hova rakja majd?

Elég, amit csináltál?
Bizonyára elég:
törvény vet véget az utaknak.

Elég, amit csináltál?
Nem elég bizonyára:
sosem elég a szépség.

Mindegy:
a vonalat, a színt, a formát
visszaveszi a por,
melyből vétettél, melyből vétetett.

S koponyád tündöklő golyója,
láb- s karcsontjaid szigorú egyenese,
bordáid gyöngén hajló cirmai,
kezed csillagai
lesznek utolsó műved.

A világ csonka, csonka! –
De csonkább volt előtted.
A karcolás, amit hagytál a Nagy Falon,
hiányzott eddig.
S a szerkezet éles és tiszta
remegése hálás neked. –

Egyikünk előbb, másikunk utóbb.
Semmiségért sír, aki sír,
aki sirat:
el sem száll hangja, és máris követ.

Higgadt voltál s rendíthetetlen,
akár a képeid.
A fájdalom meg a halál
aluljáróin hűvös
országod serege kísért.

Tudtad: a szín, a forma, a vonal
s a szerkezet,
tehát a lényeg,
a te lényeged is
megmarad múlhatatlanul.

EGY FIATALASSZONYRA,
AKI BELEHALT A SZÜLÉSBE

Megcsalt a kék vagy a tiszta öröm,
vagy a természet. – Történt akárhogy,
egyként az engedelmesség gyümölcse volt.

A tested romlatlan törvényei
vezettek – ó, nem az ész,
ó, nem a szokott romboló, az ész
vagy a megzavart ész,
a tested vezetett, szegény! –

Hordunk lappangó kórokat:
rákot, fekélyt, tuberkulózist,
más valamit, és egyszer
szembetalálkozunk velük.
S hiszünk, de tudjuk, hogy hiába,
mert táplálván magunk, tápláljuk őket,
menekülvén, velük menekülünk,
s álom vagy mámor rózsaszín
fátylat dob csak rájuk, de makacsul
erősödnek tovább.

Te életet hordtál magadban,
törékeny csípőd árkában élet tenyésztet:
élet életed mellett.

S hitted és tudtad a jövőt:
táplálván magad, őt táplálod,
járván, veled megy,
s felhő hiába födi el:
erősödik tovább.

De nem tudtad ezt a jövőt,
nem tudtad, hogy ráknál, fekélynél
ravaszabb kórt cipelsz,
hogy élet fordul szembe életeddel. –

Aludj nyugodtan,
tedd össze két kezed a melleden,
kulcsold össze az ujjaid,
ne moccanj, tűrd türelmesen
hogy az égieknél semmivel sem
kegyetlenebb férgek édes-szép
ajkaidon ki- és bejárjanak.

Aludj nyugodtan,
ragyogj a hű emlékezők agyában
cáfolhatatlan példaként, ó
ragyogj – iszonyú példa:
építhetetlen sors az emberél

APÁK ANYÁK ISTENEK

AMOR SANCTUS

I

Otrombán törsz rám, Istenem, dühödt-
vágyú férfi a gyöngé lányra, ki
magánya sima csöndjében puha
álmokat dajkált a gyönyörű
szerelemről.

Szögleteid, én Istenem, zordon darabosságaid
húsomba vájni érzem;
oszlop és rúd a lábod és karod,
lépéseid döngenek bennem, mint lovakéi a hidon;
nincs mentség ellened,
szívemre állsz és kényszerítsz, hogy boldog dermedésben,
a rémület ferde mosolyával a számon
elédzuhanjak: tégy velem kedved szerint!

II

Ruhád s ruhám lehull,
összeér a bőrünk, –
a kásás homályú
éjszakát heves
jajok hasogatják,
mint kardok a tengert.

III

Ó, te kegyetlen szerető, minék kínozol úgy meg?
 Nem a mámor könnyű szédületét adod,
 adod a tárt szem éles nézéseit,
 melyektől forma, vonal összeomlik,
 s a tárgyak belseje riadt csapásokkal kiszáll.

IV

Miért szeretsz, ha így szeretsz?
 Ha elválasztol, lenyesel, kifordítasz
 hozzámőtt dolgaim közül.
 Ó, háborúságot szító,
 féltékenyebb a földi szeretőknél,
 meztelenül kellek neked,
 a ruhám is te akarsz lenni,
 te akarsz lenni minden dolgom;
 – ha ruhám vagy, nem melegítesz,
 ha dolgaim, ellenem lázadsz.
 Miért szeretsz, ha így szeretsz?

V

Tudom, reggel fáradtan ébredek majd,
 porcikáim sajkása izmos
 öleléseidről beszél.
 De lassabban dobogó szívemet
 mint a láz-kiütés,
 forró hála nyomai lepik be.

GONDDVISELÉS

Felhők és csillagok dombosvidéken s rétjein keresztül,
szorosan egymáshoz-simult órák híg és tömény falán át,
kitervelt gát-sorok nyújtózó, izmos gyűrűin keresztül
elindul lassan, súlyosan, fényébe oldva könnyü árnyát.

Szelet se ver, figyeld: sas úszó szárnya hamvas nyári égen,
ha rezzenéstelen kering kémlelve a kinyílt világot,
gomolygó füst szelid bomlása, míg fölissza észrevétlen
a mindig-szomjas-torku lég e nem szabódó semmiséget.

Példák láncos sorát idézed, hogyha kérdeznek felőle:
kuszált gyerekkorod, kuszább ifjúkorod indás homálya
helyenkint tőle ég, szikrázik, mintha giz-gazos mezőre
vonatfüst csap le – esti lomb közén a szentjánosbogárka.

Robbantó terveid eláthatod pincékbe és kutakba
s magadba is: melledbe vagy velőd forró ágyába, s higgadt
álarcot is vehetsz: a siklató bűnnek nyomát tagadva,
míg gonddal épited futópályáját éber vágyaidnak.

Felhők és csillagok dombosvidéken s rétjein keresztül
elindul lassan, súlyosan, fényébe oldva könnyü árnyát,
kitervelt gát-sorok nyújtózó, izmos gyűrűin keresztül
szorosan egymáshoz-simult órák híg és tömény falán át

elindul lassan, és megérkezik félelmes-rendületlen. –
Most is megérkezett, hogy a távolba ment kedvest aligha
védhetted volna jól saját kísértő gyöngeséged ellen,
s tűzvészé lobbant volna a véredbe hullt parányi szikra.

Ó, hogy világosul a bibliai hajszál-példa fénye:
zavart kamasz-szived konok sóvárgással kívánt nyugalma,
melyet beárnyazott az érő férfi földreszállt igénye –
ó, hogy kitarja karjait s mellére fog derűs hatalma.

Elindul mint a nap vagy mint sötéttel szálló barna felleg,
lázadj, ha gondolod, de nézd, mindenki s minden néki szolgál,
a kő, a tintacsepp s te is bizony – mit érne rejtegetned? –,
mert rád is ejti sátorát, s nem vagy te sem különb azoknál.

HÍVÓ

Az éjszakák lovagja vagy,
árnyéka a halálnak,
a rettegések szárnyain
neved betűi szállnak.

A kínban már meggleltelek,
a könnyben érzem ízed,
már te adod a keserűt,
– s nem te adod a mézet,

nem te adod a madarat,
mely itt a hegyi csöndbe
hangja rikító fonalát
röpíti föl-le, föl-le,

derekam alá ágyamat,
a mellemre a békét,
üres szívembe a remény
virágos töltelékét,

nem te adod a jó szelet,
mely zúgatja a fákat,
dolgos markokba a gyomot
pusztító, gyors kapákat,

a kirándulók énekét,
fejük fölé a holdat,
egymás karjába karjukat,
szemükbe szép nyugalmat. –

Az éjszakák lovagja vagy,
lépj át a napsütésbe,
ki eddig nem jöttél belém,
csak jajra és nyögésre,

légy ikre az örömnnek is,
ó, légy sziámi ikre
minden percemnek, járj velem,
örökre, mindörökre!

APÁK ANYÁK ISTENEK

Sorsot szül aki szül Sorsot teremt
aki életet teremt Szívéhez visszakanyarul
szülöttje és rákényszeríti
sebeit és babérait

Ó apák anyák istenek
nincs nyugság számotokra nincs menekvés
Riaszthatjátok őket küldhetitek szép szóval
a ti gyökeretek virágai rátok hajolnak

Sorsot szül aki szül Sorsot teremt
aki életet teremt
Hálóját nyújtja szélesíti a Nagy Folyam árja elé
és egyre több szenny hulladék szírom
akad fönn ágain
S lehet király-madár
az újszülött lehet
folyton-riadó féreg
röptét nem szelidítheti
nem békítheti rettegését

Ó apák anyák istenek
igazán áldottak ésátkozottak
mi vagyunk

A saját
szívünket elveszítjük és helyette
a másokéval sokszorosra nőtt
szívünket éri a nap ragyogása
veri jég és perzseli villám

ANYÁM

Éjente a halállal alszik,
nappalokint mellette ül,
remegő keze vele parolázik
szünetlenül.

Ösvény az útja: egyenes,
szűk és kiágazástalan.
S olyan a célja, melynek – bármit is tesz –
minden javára van.

Mohóság űz: érintenem,
néz nem, hallgatnom, innom őt,
ezernyi kézzel ezerféleképpen
lopnom a fogyó időt;

csordultig véle töltekezni,
jobban, mint bármikor szokás:
a gyöngé hangok, botló mozdulások,
ez még ő, senki más.

Ez még ő, kit ha végképp
elvesztenek érzékeim,
újjá kell szülnöm, őriznem halálig
magamból s egyre megint,

s lobogva pusztuló erőm
még ezzel is pusztítanom,
– a terjedő-növő magányban
szívem buzdítanom.

Ez még ő – szinte semmi már, csak
volt ember, szinte mint aki
már földíszített ravatalra
készülne szállani.

De még ő, ő, és él, mozog, szól,
anyám, anyám még: folyton ad,
s valóságos két tenyerébe fogja
ráhajló arcomat.

KIJÁTSZANI VÉGRE

Csak kezdeni kéne, s úgy menne, ahogy ment,
hisz mitse veszítve folyton gyarapodtam.
Űz nyugtalan álom: csak kezdeni kéne,
egyszer nekiállni amúgy igazában.

Ó, játék, gyerekkor! Csak kezdeni kéne.
A kerti bozótos nem ritka ma sem még,
a labda is ugrik a régi-magosra,
s ott bújnak a várak a sárga homokban. –

Játékot a gyermek végig sose játssza,
hát el se veszíti, mint kellene, szépen.
A lélek, a test fáj, fáj tőle halálig,
csont-mélyig ütött seb, bár színre begyógyult.

Csak kezdeni kéne, leülni a földre,
mint két kicsi lányom, leülni közénk,
leülni vidáman, botló szavaiknak
engedni örömmel: gyermeknek a gyermek.

Csak kezdeni kéne s folytatni serényen,
rendjén befejezni a félbemaradtat,
hogy férfi lehetnék: a régi kísértőt
kijátszani végre örökre magamból.

AJÁNDEK

NEKED

Ez már nem szerelem többé, nem két ember
kötése, keringő tánca egymás ellen, –
kemény harc, ölbeli elnyugvás cseréje,
s változó viszonylat: tőle vagy feléje.

Magány és párosság itt üres szavak csak,
itt már az érzékek csak befele hatnak,
egymást ha kívánjuk látni: elégséges
állítani tükröt a magunk szeméhez.

Aki rád néz, rajtad engem is föl ismer,
s érzékeljük egymást érzékszerveinkben.
Kettőnkkel lehet csak dolga a halálnak:
egyőnkre se támad, egyőnkre ha támad.

Ellened hibázom? Magam ellen véték!
Így tekintsd, ha olykor félre-útra lépek.
S aki magát rontja, pusztul igazán csak,
s a fő-fő lázadó maga ellen lázad. –

Ez már nem szerelem: sors ez, születetté,
aki kettős vágyból válik maga-eggyé,
aki kettőt hordoz, s őket ha nem őrzi,
mindenképp a saját bajait tetézi.

SZERELEM

Tompán-derengő arcát, melyet alvó vágyai csöndes
izzása enyhén-rózsaszínre festett, fölemelte a napba.
Halvány ráncai árkából illanva suhant el a ritka homály,
s széthullt a tetőtlen lég egyforma-szövésű rétegein, míg
boldog közönnyel hullámlottak körötte és fölötte.
Ott állt sugaras jelként, haja fészkei csillagok apró,
szúrós fény-bogait ringatták, dús pillái alól
lassu csapásokkal szállalt a mezőkre a nyár.
Látta az összegyűrődő órák titkait, izeiben hallotta a hangok
égi beszédét, melyre a fül süketen tárul.
Vállai hajlásán villám cikkant, delejes tűz lobbant
gazdag melle iker-kúpjai közt, akaratlan
pillantásától hegy-tömbök porlottak darabokra. –
Ott állt sugaras jelként, ragyogó szeme-tükrén
biztos bölcsesség égett – több és kevesebb a tudásnál,
ott állt, és a kezét felütötte a nyugtalanul-mozgó levegőbe,
mely szinte bírhatatlan-édes zizegéssel fonta körül –
s az éjbe-zuhant évek szűk alagútjain át
gőzölgő lihegéssel utánad iramló
rémet diadalmas mozdulatával a semmibe üzte.

NOSZTALGIA

Villámlás fénye szikrák fénye éji fény
Jóhirre támadt öröm Ó futó sugár
Szemek lábak igyekvő arcok ünnepe
Iparkodó romlás iparkodó derű

Szárny-e kolonc-e Majd tudod ha már halott
Űszó virágként jár a tested ágain
a simogatás lankadó zarándokát
húsában és sejtjeiben becézgeti

Elnyelik utcák házak sűrű városok
és elnyeled te ami mégis ittmarad
De hozzájuk készülsz egész a sírodig
hogy ingó árnyaikba újra lelket adj

Addig park-részek zeg-zugos bűvőiben
vonatfülkék zörgő és füstös oldalán
idegen ágyak más-szagú redőiben
találkozol velük s békülsz meg egy kicsit

I

Csínján, beszéd! A szó akármily árnyalt,
sután érinti. Jég-élű határa
a folyton változót – mivelhogy élőt –
nem tudja úgyse rabságába fogni.
E völgyes-dombos város rendezetlen
utcáin, otthon, őrlő munka közben
őt figyelem, kerülgetem magamban,
s próbálom nyelvem, mintha idegenben
készülnék szóra. – Ostobán csináltam
az életet s az éneket idáig:
töprengtem apró semmiségeken
s ízes gyümölcsök magjait keresve
beljük tört fogam, holott helyette
ínyemre kellett volna jó zamatjuk,
s nem tévelyegnék most kiszáradt szájjal
vázak között s csontok között, melyekből
igazságot tanulhatok talán, de
valóságot nem, márpedig valóság
a test eledele, s idéetlen test az
igazságnak sem képes adni szállást. –

Én nem tudom, honnan jött és hogyan jött,
de jött a rossz órákban, a hiába
meg- megkísérelt magyarázatok vad
szövevényébe, a riadozóvá
lett mozdulatok beteg erdejébe,
a sóhajtó szív, fáradtan legyintő
kéz országába, jött szándéktalan
bölcс egyszerűségként, eligazító
okos sugárként, kristály feleletként,
kapocs gyanánt, mely visszaköt megint az
emberi nyáj-melegbe, a virágok,
fák, csillagok közösségébe, vissza-
köt minden élő és élettelen, de
valóságos dolog közösségébe,
s a halál oldhatatlan nagy magányát
az élet más magánya nem növeszti,
sőt inkább testőr-sorfalat emel
a végleges hidegtől borzadozva
kihülő szív köré s így nem zuhan
durván a külső sötétségbe, lassan
ismerkedik a Félelmes Világgal,
mert védi még egy-egy arc, szem, szelid tárgy,
önnön testével fogva föl a Szörnyet. –

Ó, rosszul éltem s rosszul énekeltem,
de tanulónak jó vagyok ma is még,
tudom, másképpen élni s énekelni
sohase késő, elfogadni a
rendelt tanítást és rendelt tanítót,
akinek nem a nyelven az ige,
hanem a lépteiben, a keze
mozgásában s abban, hogy sír és
hogyan nevet, hogyan néz a köréje
gyülekező dolgok szeme közé.

II

Elkezdhetem-e a magam-segítést?
Építeni a világot, melyet
te fundamentumoztál, de amelyhez
oly ritkán adtál téglát is talán.
Oly ritkán adtál, hisz csak ritka, ritka
vendég voltál a sarjadó falak közt.
S én félreálltam mégis, egy követ
sem tettem arrébb, vártam rendületlen
szeszélyes ajándékaid,
mert a szeszély mögött aggálytalan
egészség rejlett s emberibb okosság
az én okosságomnál, s jólesett
tanulni, jólesett meglepni olykor
magam olyannal, mit nem én csináltam
kínlódó, tétova igyekezettel,
hanem mit készen kaptam és amit
úgy fogadhattam, mint jót is bizonyyal. -

Segítség-e még élni, segítség-e még
továbbrakni a félkész falakat?
Meglepsz-e olykor még bölcs-gyermeteg
ajándékokkal? Vagy már nincs tovább,
s elkezdhetem a kényszerű fölény
sírós göggyével ismét a magányt?
Elkezdhetem-e formálni az emlék
csillámkövét önnön kedvem szerint
olyanná, hogy elámít bár, de mégsem
elégít meg, mert kivillan a felszín
mögül a kegyes szándék, s nyugtatás
helyett csak még nagyobb vihart kavar? –

Szikráznak a hideg téli egek,
hamis napfény ragyog, melege nincs;
testi fájdalmak idézik elébem
egyre-másra az oktalan halált. –

Elkezdhetem-e a magam-segítést,
vagy jössz-e még te is segíteni?

NŐ A VONATON

A változó táj: hegy-völgy, enyhe dombok,
sokszínű szalag-földek, könnyü párák,
vadvizek fű-szarkalábozta tükre,
kelő nap, zöld-ezüstös, rezge nyárfák

és minden mozgás, másulás a tájban,
e társas szépség forgó, ezer arca
iparkodik, hogy szemem foglyul ejtse,
figyelmemet saját pártjára hajtsa.

De két sötét szem, holló-haj leomló
zuhataga, tudós, ám zsenge gyermek-
száj piros ékköve, igézetes nyak
hajlása gyöngéd láncából nem enged. —

Ó, szépség! Szép az elfutó világ, szép
a maradandó ég, legszebb az ember,
ki íme most meleg bizalmassággal
rak fészket nemrég idegen szívemben,

s belülről szólít mint a magam hangján,
de a ritkán szokott öröm szavával.
Több vagyok tőle: szemem villanása,
testem minden kis moccanása rávall.

AJÁNDÉK

I

Ha akarod, magadra ereszted az éjt,
ha a ragyogva hadakozót diadalában eloltod. —

S a szőnyeg kócos mintái helyett,
a széken gunnyadó ruhád helyett,
zsebórád és töltőtollad helyett,
kazalban álló könyveid helyett

a karcsú s gyöngye zizzenéssel
hullámló bársony-semmiség falán
egy barna szem kinyílik és reádnéz.

II

Jel a felhőn-túliról,
simaság, ringó nyugalom:
velődig érzed, mint sajog a szépség.

III

Tornyozd fejed fölé,
ágyazd fejed alá,
csavard melled köré:
víz őriz, víz és boldog levegő.

IV

Más zene ez, más zene –
meztelen comb zenél így, ha a párjához ér.
Más zene ez, más zene –
gyümölcs-hozó fa, termő virág zenél így.
Más zene ez, más zene –
a bontatlan sziklák zenélnek így.
Más zene ez, más zene –
szemedből gyöngy-fény ömlik a homályra.

Villanyt oltottunk. Ágyba bújunk.
 A szomszéd pályaudvaron
 mozdony szuszog, hessenti rólunk
 az álmot, bár nagyon-nagyon
 várjuk, kívánjuk. Szélütötten
 fekszem, csukott szemmel, hanyatt,
 s látom a fodros gőzt, dühödten
 kapkodja szét a pillanat,
 látom az ember szurtos arcát,
 szemefehérjét, könyökig
 túrt ingét, izmos férfikarját
 s a csillagok százezreit.

Csönd lesz. Öt ujjam tétovázva
 babrálja végig combomat,
 s tovább, kerek hasamra mászva
 zizgő ágyékomig halad.
 Csönd van, fürkészek, mint ki lesben
 szorong, a másik ágy felé,
 félek, mégis hangokra lesve,
 jelre egy irtózás elé.
 Megjön, meg ám, elérkezik majd,
 ne érjen készületlenül,
 ne védtelent találjon itt, ha
 ostromba fog kívül, belül.

Csönd, csönd. A másik ágy felől most
nyögés kúszik föl. Megmered
mozgó kezem, húsomba karmos
fájás hasít: elkezdett.

Nyögés kúszik föl, szinte gyermek-
hangon, botló, szelid nyögés,
szárnyai bágyadozva vernek,
úzvén a jótét békülést,
melynek talán már kedve volna
lassan mellemre szállani,
vigasztalóit hozva sorba:
tündöklő páva-álmait.

Nyögés csapkod, felszökve menten
a félsötétben reszketeg
térddel futok, halomra döntöm,
mi útba áll, az ingemet
megmarkolom: „Nos itt vagyok már!”
– súgom csitítva, szinte sír
a hangom, és a másik ágynál
didergek. Majd megint, megint:
„Fáj? Itt vagyok már. Odabújok.
Engedj csak! Így jobb lesz talán.”
Nyílik a paplan, tátva-tátog,
mint egy emésztő, ronda száj.

Mellémsimul, karomba tartom.
Gyöngécske testén át meg át
cikáz a görcs, vállamra hajtom,
becézem izzadt homlokát. –
– Ó, kín, ó, testi fájdalom, ha
más lelket föl tudsz gyújtani,
más testbe, húsba, más tagokba
mért nem tudsz széjjeloszlani? –
Mellémsimul, karomba tartom,
szorongatom, mint legvadabb
kék közben. Mégis: én a parton,
őt zúzza forgó áradat.

Megnyugszik aztán, melle békén
alszik kezemben, szép feje
fészket talál, nyakamhoz érvén
perzsel forró lehellete.
Mi lesz? – töprengek szívszorongva.
Már látom halva őt s magam
gyógyíthatatlan és mogorva
magányosság béklyóiban.
Mi lesz? Ó, semmi, semmi, semmi!
– csap rá az élhetetlen érv,
s az éjszakát kezdem figyelni
nagyobb hatású érvekért.

De moccan. Földrengés ha készül,
borzong így olykor a vidék;
csak kímélő ijesztgetésül:
menthesse bőrét, aki fél.

De moccan: készül, készül, érzem,
az új irtózat, s nincsen út,
nincs mód kerülni semmiképpen
e szörnyű testi háborút.

Kitör? Szenvedni kell. Legázol?
Koszorúcsá kell omlani.
Ellenkezésem és síráson
győznek konok hatalmai.

Moccan, könnyen végigvonaglik,
fejét csavarja, szája torz
nyögésbe fog, jajgatva csuklik,
vinnyog, mint kisdud állatok,
fölrántja térdét, visszarúgja,
– akár a kék, a kerge kék!
Rálép a görcs, forgatja, gyúrja,
– ó, érthetetlen szenvedély!
Bújik, szorítom tébolyodva,
sóhajtok és káromkodom:
kezem között egy gombolyagba
a mérhetetlen fájdalom.

Rálép a görcs, zilálja, rontja,
foga csikordul, ingerelt
vadé, a kín sietve bontja
szép emberségét. Hirtelen
magához ránt: fáj, úgy szorongat.
– Csak fájdalomából lenne bár
e fájdalom, hogy hordhatóbbat
hordozzon ő is! – Meg-megáll
a hánykolódás egyre többet,
s hajó után a dúlt habok,
elfekszik lassan. Összegörnyed
a test és félénken vacog.

Sok volt. Elég volt. Ó, elég volt!
Csönd zúg. Az éjjel már alig
takarja ágyunk és a félholt
szobát, a pálma ágait,
a mennyezet lágyszürke foltját,
képemet arrébb a falon;
látom, a lámpát kint eloltják,
nesz sincs a pályaudvaron.
„Mi lesz?” – darálom egyre-másra,
s nem felel senki, én se rá.
Fogom kicsiny kezét, s vigyázva
elrejttem paplanunk alá.

TARTALOMJEGYZÉK

Béke (1948)	5
<i>A táj énekei</i>	
Egy megfagyott körtefa-csometére (1955)	9
Tavaszi (1958)	10
Március (1955)	11
Csata (1955)	15
Didergő (1953)	17
Kert júliusban (1954)	18
Nyár (1953)	19
Szeptember (1953)	20
Az űrögi erdőben (1948)	22
Flóra-pihenő (1948)	23
Gyermekkori táj (1958)	27
 <i>Olasz bangulatok</i>	
Idegenben (1947)	31
Változás (1947)	33
Agrigento (1948)	34
Capitolium (1948)	36
Római vázlatok (1948)	38
Éjfél után (1948)	40
A „Jó Halál”-templom kriptájában (1948)	42
Vers Rómából (1947)	44
Pietà (1948)	48
 <i>Barátságatlan versek</i>	
Irodalom (1950-1956)	53
Egyéb (1948-1952)	55
Három arckép (1955)	56

Monologue interieur

Utak (1950)	— — — — —	61
A nyugtalanság dicsérete (1958)	— — — — —	64
Egy éhhetetlenhez (1949)	— — — — —	66
Ó társaim... (1949)	— — — — —	68
Lefelé (1950)	— — — — —	69
Népdal-variáció (1952)	— — — — —	71
Férfikor (1950)	— — — — —	73
Törvény (1950)	— — — — —	76
Interieur (1950)	— — — — —	78
Október (1950)	— — — — —	79
Nehéz álomból (1951)	— — — — —	81
Csörög a fagyos föld (1948)	— — — — —	82
Följegyzés (1955)	— — — — —	83
Threnos (1949)	— — — — —	84
M. J. halálára (1950)	— — — — —	86
Egy fiatalasszonyra, aki belehalt a szülésbe (1951)	— — — — —	88

Apák anyák istenek

Amor sanctus (1951)	— — — — —	93
Gondviselés (1948)	— — — — —	95
Hívó (1948)	— — — — —	97
Apák anyák istenek (1954)	— — — — —	99
Anyám (1956)	— — — — —	101
Kijátszani végre (1953)	— — — — —	103

Ajándék

Neked (1955)	— — — — —	107
Szerelem (1948)	— — — — —	108
Nosztalgia (1948)	— — — — —	109
I....-nak (1954)	— — — — —	110
Nő a vonaton (1954)	— — — — —	114
Ajándék (1951)	— — — — —	115
Testi háború (1949)	— — — — —	117

8,50 Ft